



T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Sayı : 3584
Tarih : 11.09.2019

Türkiye Büyük Millet Meclisi -
KÜTÜPHANE VE ARŞİV
HİZMETLERİ BAŞKANLIĞI
Tarih: 11.09.2019
Sayı: -120.10-E.00000532422



E.00000532422

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aydın Çine başta olmak üzere tüm maden ocaklarının insana, çevreye, tarihi doku ve kültüre, yeraltı sularına verdiği zararların tespit edilerek maden ocaklarının sayısının sınırlandırılması, başta silikozis hastalığı olmak üzere madenlerde meslek hastalıklarının, iş cinayetlerinin önüne geçilmesi, iş cinayetleri ve meslek hastalıklarının resmi istatistiğinin tutulması, insana yakışır iş koşulları sağlanması, işçi sağlığı ve iş güvenliğini tehdit eden iş yerlerinin tespiti ve tekrar eden ya da toplu ölümlere neden olan iş cinayetlerinin yaşandığı işletmelerin kapatılması, meslek hastalıkları hastanelerinin büyükşehirlerde başta olmak üzere her ilde açılması, maden ocakları başta olmak üzere bugüne kadar tüm sektörlerde silikozis meslek hastalığına yakalanan işçi sayısının belirlenmesi için eylem planı hazırlanması; meslek hastalığına bağlı silikozis sonucu yaşamını yitirenlerin ailelerinin ve silikozis hastası işçilerin sosyal güvenlik kapsamına alınması işlemlerinin kolaylaştırılması, ayrımcılık-ırkçılık-çocuk işçiliği- güvencesizlik vb. kölelik koşullarına son verilmesi, tüm çalışanlara için hak temelli bir istihdam ve insan onuruna yakışır çalışma koşullarını sağlanması amacıyla Anayasa'nın 98'inci ve İçtüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince bir Meclis Araştırması açılmasını teklif ve arz ederim.

Serpil KEMALBAY PEKGÖZEGÜ

İzmir Milletvekili



ÖZET GEREKÇE

Uluslararası Çalışma Örgütü'ne (ILO) göre dünyada her yıl 2 milyondan fazla işçi iş kazası ve meslek hastalıkları nedeniyle yaşamını yitirmektedir. ILO'nun "*gizli bir salgın*" olarak nitelediği bu ölümlerin % 86'sı meslek hastalığı nedeniyle meydana gelmektedir.

Neoliberal kapitalist sistemde emeğin, doğanın, tarihin, kültürün vahşice sömürüsüne dayanan sermaye birikim rejimi iş cinayetlerinin ve meslek hastalıklarının temelini oluşturmaktadır.

Türkiye'de giderek yok edilen demokratik kazanımlar, fiili OHAL süreci, artan otoriterleşme, anayasa ve hukukun tamamen rafa kaldırılması, cezasızlık pratiği, örgütlenme ve ifade özgürlüklerinin yok edilmesi, hak mücadelelerine yönelik devlet şiddeti, keyfileşen yönetim anlayışı çalışma yaşamındaki sorunları daha da ağırlaştırmaktadır.

Bu koşullar sermayedarlar için daha güvenli, daha kârlı bir çalışma rejimini garantilenirken, işçilerin-emekçilerin çalışma hakları, güvenlikleri, sağlıkları, yaşamları hiçe sayılabilmektedir. Çok değil bir süre önce kot kumlamaya bağlı silikozis hastalığına yakalanan çoğu aynı köyden, bazıları aynı aileden onlarca işçi genç yaşlarında yaşamlarını yitirmişlerdir. Kot pantolonlar daha beyaz olsun diye insan canına kıyan vahşi sömürü atölyesinde çalışıyorlardı.

Bir avuç akademisyen, sendikacı, işçi, aktivistin mücadelesiyle açığa çıkan bu kahredici ölümcül kot ağartma işlemi sonunda yasaklandı. Ama yaşananlar Bakanlığa ders olmamış olacak ki, şimdi de Aydın'ın Çine bölgesinde madenlerde çalışan binlerce işçi silikozisin pençesindeler, onlarcası ise şimdiden yaşamını yitirmiştir. Maden şirketleri kar etsin diye akciğerleri slika ile dolan ve zamanla taşlaşarak nefes alamayan işçilerin çalıştığı ölüm ocakları ise kapanmak yerine sayıları her geçen gün artmaktadır.

%80-90'ı hukuksuz, ruhsatsız çalıştırılan, ruhsatsız olmasına rağmen alım satımları yapılabilen, iş cinayetlerine, meslek hastalıklarına sebep olmasına rağmen cezasızlıkla faaliyetini sürdüren, köylerin içlerinde dahi yer alabilen, çevreyi, doğayı, insanı, içme sularını, tarihi dokuyu, kültürü katleden bu ocak sahiplerine 'yürü ya kulum' diyenler yaşanan ölümlerden birinci derecede sorumludurlar.

Çine ve Yatağan Bölgesinde Gökbel ve Madran Dağlarında bulunan ulusal ve uluslararası 22 adet büyük maden şirketinde yaklaşık olarak 3500 işçi çalışmaktadır. Aydın Çine'de feldspat yatakları ve kuvars ocaklarında çalışan maden işçileri işten kaynaklanan hastalıkların tespit edilmemesi ve hastalıklara yol açanların cezasız kalmasına güvenen işverenlerin sağlığı bozucu



faktörlere karşı önlem almadıkları, çalıştıkları dönem içerisinde 6 aylık periyotları filmi çekildiği ama bunların sonucundan işçileri haberdar etmeyip “temizsin” denilerek hastalığı görülen işçinin çalıştırılmaya devam ettirildiği, işçilere verilmesi gereken ve fiyatı 2000 lira olan maske yerine boyacı maskesi verildiği hastalığa yakalanan işçilerin anlatımlarıyla basına yansımıştır.

Aydın Çine başta olmak üzere tüm maden ocaklarının insana, çevreye, tarihi doku ve kültüre, yeraltı sularına verdiği zararların tespit edilerek maden ocaklarının sayısının sınırlandırılması, başta silikozis hastalığı olmak üzere madenlerde meslek hastalıklarının, iş cinayetlerinin önüne geçilmesi, iş cinayetleri ve meslek hastalıklarının resmi istatistiğinin tutulması, insana yakışır iş koşulları sağlanması, işçi sağlığı ve iş güvenliğini tehdit eden iş yerlerinin tespiti ve tekrar eden ya da toplu ölümlere neden olan iş cinayetlerinin yaşandığı işletmelerin kapatılması, meslek hastalıkları hastanelerinin büyükşehirlerde başta olmak üzere her ilde açılması, maden ocakları başta olmak üzere bugüne kadar tüm sektörlerde silikozis meslek hastalığına yakalanan işçi sayısının belirlenmesi için eylem planı hazırlanması; meslek hastalığına bağlı silikozis sonucu yaşamını yitirenlerin ailelerinin ve silikozis hastası işçilerin sosyal güvenlik kapsamına alınması işlemlerinin kolaylaştırılması, ayrımcılık-ırkçılık-çocuk işçiliği- güvencesizlik vb. kölelik koşullarına son verilmesi, tüm çalışanlara için hak temelli bir istihdam ve insan onuruna yakışır çalışma koşullarını sağlanması amacıyla Anayasa'nın 98'inci ve İçtüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince bir Meclis Araştırması açılmasını teklif ve arz ederim.



GEREKÇE

Uluslararası Çalışma Örgütü'ne (ILO) göre dünyada her yıl 2 milyondan fazla işçi iş kazası ve meslek hastalıkları nedeniyle yaşamını yitirmektedir. ILO'nun "**gizli bir salgın**" olarak nitelediği bu ölümlerin % 86'sı meslek hastalığı nedeniyle meydana gelmektedir.

Neoliberal kapitalist sistemde emeğin, doğanın, tarihin, kültürün vahşice sömürüsüne dayanan sermaye birikim rejimi iş cinayetlerinin ve meslek hastalıklarının temelini oluşturmaktadır. AKP'li yıllarda söz konusu neolibel politikaların önu fütursuzca açılırken, emekçinin eli kolu bağlanmakta, örgütlülükleri dağıtılmakta, (memurların TİS görüşmelerinde ifşa olduğu gibi) yandaş sendikal modellerle konfederasyonlar iktidarın uzantısı haline getirilmektedir. Böylece çalışma yaşamı patronlar için dikensiz gül bahçesine çevrilmekte, 21 yüzyılın kölelik düzeni hayata geçirilmektedir. Tarihimizde görülmemiş seviyelere yükselen işsizlik, yoksulluk, pahalılık insanları kölelik koşullarındaki iş sahalarına itmekte, bir günde 301 işçinin katledildiği Soma maden işçilerinin dediği gibi çalışanları 'yerin altında ya da üstünde' ölümlerden ölüm beğenmeye itmektedir.

Türkiye'de giderek yok edilen demokratik kazanımlar, fiili OHAL süreci, artan otoriterleşme, anayasa ve hukukun tamamen rafa kaldırılması, cezasızlık pratiği, örgütlenme ve ifade özgürlüklerinin yok edilmesi, hak mücadelelerine yönelik devlet şiddeti, keyfileşen yönetim anlayışı çalışma yaşamındaki sorunları daha da ağırlaştırmaktadır.

Bu koşullar sermayedarlar için daha güvenli, daha kârlı bir çalışma rejimini garantilenirken, işçilerin-emekçilerin çalışma hakları, güvenlikleri, sağlıkları, yaşamları hiçe sayılabilmektedir.

Çok değil bir süre önce kot kumlamaya bağlı silikozis hastalığına yakalanan çoğu aynı köyden, bazıları aynı aileden onlarca işçi genç yaşlarında yaşamlarını yitirmişlerdir. Kot pantolonlar daha beyaz olsun diye insan canına kıyan vahşi sömürü atölyesinde çalışıyorlardı. Bir avuç akademisyen, sendikacı, işçi, aktivistin mücadelesiyle açığa çıkan bu kahredici ölümcül kot ağartma işlemi sonunda yasaklandı. Ama yaşananlar Bakanlığa ders olmamış olacak ki, şimdi de Aydın'ın Çine bölgesinde madenlerde çalışan binlerce işçi silikozisin pençesindeler, onlarcası ise şimdiden yaşamını yitirmiştir. Maden şirketleri kar etsin diye



akciğerleri slika ile dolan ve zamanla taşlaşarak nefes alamayan işçilerin çalışt ocakları ise kapanmak yerine sayıları her geçen gün artmaktadır.

%80-90'ı hukuksuz, ruhsatsız çalıştırılan, ruhsatsız olmasına rağmen alım satımları yapılabilen, iş cinayetlerine, meslek hastalıklarına sebep olmasına rağmen cezasızlıkla faaliyetini sürdüren, köylerin içlerinde dahi yer alabilen, çevreyi, doğayı, insanı, içme sularını, tarihi dokuyu, kültürü katleden bu ocak sahiplerine 'yürü ya kulum' diyenler yaşanan ölümlerden birinci derecede sorumludurlar.

2005 yılında İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü ve Dokuz Eylül Üniversitesi Göğüs Hastalıkları Anabilim Dalı tarafından yürütülen "Aydın/Çine Bölgesindeki Kuvars Ocak ve Değirmenlerinde Çalışanlarda Silikoz Sıklığı ve İş Koşullarının Pnömokonyoz Oluşumuna Etkisi Projesi"nde, ILO standartlarına göre değerlendirilen filmlerin % 23.0'nın silikozla uyumlu 1/0 ve üzeri kategoride olduğu da saptandığı, çalışanların %38.1'i bir yıl ve daha az, %35.8'i 1.5-4.5 yıl arası, %5.7'sinin 7.5-10 yıl çalıştıkları tespit edildiği bilgisi basında yer almıştır.

Çine ve Yatağan Bölgesinde Gökbel ve Madran Dağlarında bulunan ulusal ve uluslararası 22 adet büyük maden şirketine yaklaşık olarak 3500 işçi çalışmaktadır. Aydın Çine'de feldspat yatakları ve kuvars ocaklarında çalışan maden işçileri işten kaynaklanan hastalıkların tespit edilmemesi ve hastalıklara yol açanların cezasız kalmasına güvenen işverenlerin sağlığı bozucu faktörlere karşı önlem almadıkları, çalıştıkları dönem içerisinde 6 aylık periyotlarla akciğer filmi çekildiği ama bunların sonucundan işçileri haberdar etmeyip "temizsin" denilerek hastalığı görülen işçinin çalıştırılmaya devam ettirildiği, işçilere verilmesi gereken ve fiyatı 2000 lira olan maske yerine boyacı maskesi verildiği hastalığa yakalanan işçilerin anlatımlarıyla basına yansımıştır.

Çine Yaşam Platformu'nca 9 Eylül Üniversitesi'ne yönlendirilen 17 işçiye silikosiz tanısı konduğu ancak SGK'nın 9 Eylül Üniversitesinin vermiş olduğu silikosiz tanısı raporunu kabul etmediği edinilen bilgiler arasındadır. Tedavisi olmayan ölümle sonuçlanan silikozis hastalığına işyeri koşulları nedeniyle yakalanan işçiler çeşitli gerekçelerle işten çıkarılmakta, bile bile işledikleri iş cinayetine izlerini yok etmeye çalışmaktadırlar.

İşçiler yeniden iş ararken akciğer filmleri nedeniyle yeni iş bulamamakta, açlık ve yoksulluk ile baş başa kalmaktadırlar. Maden emekçileri işsiz ve hasta bir şekilde son aylarını yatakta, öksürerek, ciğerlerine bağlanan bir borudan gelen balgamlarıyla boyunlarına asılı bir kavanoza dolan silis tozları ile acılar çekerek geçirmektedirler. Uzun zamandır Nazilli Devlet Hastanesi yoğun bakım servisinde yatan Sedat Kara isimli maden işçisi Aydın Çine'de maden tesislerinde çalışırken silikozis hastalığına yakalanan işçilerden birisidir.



E.00000532422

SGK kurumları başta olmak üzere Hükümet aleni şekilde meslek hastalıklarına işçileri külfet olarak görmekte, meslek hastalıklarını önlemek için ciddi sorumluluk almadığı gibi meslek hastalığına bağlı ölümleri gizlemekte, istatistik tutmamakta, teşhisleri yokuşa sürmekte, tedavi sürecinde güvencesiz bırakılarak işçi sokağa atılmaktadır.

18 yıldır iktidarda olan AKP dönemi başta olmak üzere bugüne kadarki bütün iktidarlar iş cinayetlerini ve meslek hastalıklarını önlemeyi işletmelerin aleyhine bir uygulama olarak görmüş, bu konudaki yasal yükümlülükleri yerine getirmemeleri bir hizmet kusurundan çok keyfiyetle yönetmek, denetim eksikliği ve cezasızlık politikası ile patronlar desteklenmiş ve iş cinayetlerin büyümesinde pay sahibi olmuşlardır.

Ayrıca hem iş cinayetlerinin hem de meslek hastalıklarının görünür kılınmasını da istememişlerdir. Çünkü bu ölümcül “gizli salgın” istatistiği tutulduğunda hem iktidarların iş cinayetlerindeki rolleri ortaya çıkacak, hem de daha fazla sermaye biriktirebilsinler diye patronlara fiilen işçi öldürme özgürlüğü! tanıma imkanları kısıtlanacaktır. Hükümetlerin sermayeyi mutlu etmek adına cinayet işleme lüksü ve fırsatı olmamalıdır.

ILO’nun “gizli salgın” olarak tarif ettiği durum hiç te gizli değil. Gözlerimizin önünde her gün yaşıyoruz. İş cinayetlerinin ve meslek hastalıklarının kaza, kader, fitrat olarak topluma empoze edilmesi sermaye çıkarlarının kollanmasına dayanan bir stratejidir ve kabul edilmemelidir. Unutmayalım iş cinayetleri ve meslek hastalıkları tamamen önlenabilir bir durumdur ve son 17 yılda en az 22 bin işçi sadece iş cinayetinde yaşamını yitirmiştir. Meslek hastalıkları sonucu ölümler gizlendiği için bilinmemektedir. ILO’ya göre tahminen bundan en az 5-6 kat daha fazla iş cinayeti yaşanmıştır. Yani Türkiye’de son 17 yılda en az yüz yirmi bini aşkın insan iş cinayetinden öldü. Sormak gerekiyor hangi savaşta bu kadar insan ölmektedir? Can alıcı ölümcül salgın işçi cinayetleri ve meslek hastalıklarının önüne acilen geçilmelidir.

Bu nedenlerle;

Aydın Çine başta olmak üzere tüm maden ocaklarının insana, çevreye, tarihi doku ve kültüre, yeraltı sularına verdiği zararların tespit edilerek maden ocaklarının sayısının sınırlandırılması, başta silikozis hastalığı olmak üzere madenlerde meslek hastalıklarının, iş cinayetlerinin önüne geçilmesi, iş cinayetleri ve meslek hastalıklarının resmi istatistiğinin tutulması, insana yakışır iş koşulları sağlanması, işçi sağlığı ve iş güvenliğini tehdit eden iş yerlerinin tespiti ve tekrar eden ya da toplu ölümlere neden olan iş cinayetlerinin yaşandığı işletmelerin kapatılması, meslek hastalıkları hastanelerinin büyükşehirlerde başta olmak üzere her ilde açılması, maden ocakları başta olmak üzere bugüne kadar tüm sektörlerde silikozis meslek hastalığına yakalanan işçi sayısının belirlenmesi için eylem planı hazırlanması; meslek



E.00000532422

hastalığına bağlı silikozis sonucu yaşamını yitirenlerin ailelerinin ve silikozis hastas sosyal güvenlik kapsamına alınması işlemlerinin kolaylaştırılması, ayrımcılık-ırkçılık-çocuk işçiliği- güvencesizlik vb. kölelik koşullarına son verilmesi, tüm çalışanlara için hak temelli bir istihdam ve insan onuruna yakışır çalışma koşullarını sağlanması amacıyla Anayasa'nın 98'inci ve İçtüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince bir Meclis Araştırması açılmasını teklif ve arz ederim.



E.00000532422

1	MENSUR IŞIK	MUŞ	
2	GÜLISTAN KILIÇ KOÇYİĞİT	MUŞ	
3	ŞEVİN ÇOŞKUN	MUŞ	
4	MERAL DANIŞ BEŞTAŞ	SIİRT	
5	SIDIK TAŞ	SIİRT	
6	NİMETULLAH ERDOĞMUŞ	ŞANLIURFA	
7	NUSRETTİN MAÇIN	ŞANLIURFA	
8	ÖMER ÖCALAN	ŞANLIURFA	
9	AYŞE SÜRÜCÜ	ŞANLIURFA	
10	NURAN İMİR	ŞIRNAK	
11	HÜSEYİN KAÇMAZ	ŞIRNAK	
12	HASAN ÖZGÜNEŞ	ŞIRNAK	
13	ALİCAN ÖNLÜ	TUNCELİ	
14	MUAZZEZ ORHAN	VAN	
15	MAHMUT TOĞRUL	GAZİANTEP	
16	ERDAL AYDEMİR	BİNGÖL	
17	SAİT DEDE	HAKKARİ	
18	HABİP EKSİK	İĞDIR	
19			
20	EBRÜ GÜNAY	MARDİN	